

Západočeská univerzita v Plzni
Ústav umění a designu

Bakalářská práce

Západočeská univerzita v Plzni
Ústav umění a designu

Bakalářská práce
KOMIKS O PRÁCI A ŽIVOTĚ VÝZNAMNÉHO MUŽE
MÚSA AR RUEILI ANEB THDR. ALOIS MUSIL
Kristýna Košutová

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni
Ústav umění a designu

Oddělení výtvarného umění

Studijní program výtvarná umění
Studijní obor mediální a didaktická ilustrace

Bakalářská práce

KOMIKS O PRÁCI A ŽIVOTĚ VÝZNAMNÉHO MUŽE

MÚSA AR RUEILI ANEB THDR. ALOIS MUSIL

Kristýna Košutová

Vedoucí práce: M.A. Barbara Šalamounová
Oddělení výtvarného umění
Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....
podpis autora

Poděkování:

Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce M.A. Barbaře Šalamounové za odborné vedení a PhDr. Iljovi Šedovi za pomoc při hledání literatury.

OBSAH

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	2
3. CÍL PRÁCE.....	3
4. PROCES PŘÍPRAVY.....	4
5. PROCES TVORBY.....	5
6. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	6
7. POPIS DÍLA.....	7
7.1 ALOIS MUSIL JAKO MÚSA AR RUEILI.....	12
8. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	13
9. SILNÉ STRÁNKY.....	14
10. SLABÉ STRÁNKY.....	15
11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	
a) Knižní a periodická literatura.....	16
b) Internetové zdroje.....	17
12. RESUMÉ.....	18
13. SEZNAM PŘÍLOH.....	19

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Mé dosavadní dílo v kontextu specializace není příliš rozsáhlé. Přestože se kresbě a grafice se věnuji už od svých osmi let, moje tvorba se konkrétně na ilustraci zaměřila teprve zde na Západočeské univerzitě. První zkušenosti s ilustrací sahají v podstatě do druhé třídy na základní škole. Navštěvovala jsem soukromé hodiny výtvarné výchovy u místního umělce, jenž se zaměřoval na grafické techniky. Zpočátku jsem vytvářela nejrůznější linoryty, které ilustrovaly zadaná přísloví a pořekadla. Poté byla moje tvorba poměrně volná a rozmanitá. Také na střední škole jsem se spíš hledala, protože umělecká škola Václava Hollara svým studentům nabízela nahlédnutí do nesčetných uměleckých oborů.

Moje první práce v rámci specializace byl soubor ilustrací k pohádce dle vlastního výběru. Hledala jsem knihy z dětství, jenž ve mně zanechaly silný dojem. Vzpomněla jsem si na strašidelnou pohádku o Laktibradě, kterou mi vyprávěla prababička. Z textu jsem si pamatovala pouze útržky. Hlavní však bylo, že jsem měla v živé paměti atmosféru pohádky a rozmazané obrazy, které jsem si při vyprávění představovala. Zpočátku jsem nevěděla, jestli byl text někdy někým sepsán. Nakonec jsem zjistila, že je více verzí pohádky o Laktibradě a ta moje je součástí díla Pavla Dobšinského – Prostonárodné slovenské povesti. Je to vlastně sbírka pohádek ve třech svazcích. Abych zachytila strašidelnou atmosféru pohádky, zvolila jsem techniku uhlí.

Ve druhém ročníku jsem měla možnost si vyzkoušet svůj první krátký komiks o životě a práci některého plzeňského vědce. Vybrala jsem si alkoholologa Jaroslava Skálu. Nejdůležitější složka Skálova profesionálního života byla práce s lidmi, byl nadaným psychoterapeutem a psychoterapii považoval za klíčovou cestu k vyléčení pacienta. Snažil se jej naučit správnému přístupu k životu. Protože je jeho práce velmi aktuální, usoudila jsem, že i když se vždy přikláním k monochromní barevnosti, bude nejvhodnější zpracovat komiks barevně. Technika, kterou jsem si vybrala je tedy kresba centropenem a tuší, kolorovaná akvarelem.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Téma mé bakalářské práce je život a práce významného muže, rodáka z moravského Rychtářova u Vyškova, Aloise Musila. Když jsem si téma vybírala, přikláněla jsem se původně k volnějším zadáním, jako je například cyklus kreseb, nebo ilustrace k dětské knize. K tomu, abych změnila názor, přispěla náhoda. Když jsem si pročetla své oblíbené časopisy Epoque a History, několikrát jsem narazila na velmi krátké články o českém cestovateli a orientalistovi, jehož vášní bylo objevovat tajemství arabské pouště a jejích obyvatel. Poměrně mě zaujala představa, že zrovna Čech pobýval dlouhodobě v poušti s obávanými beduíny. Proto jsem si o něm vyhledala víc informací. Našla jsem velké množství zajímavostí a nejvíc mě nadchlo, že se ThDr. Alois Musil zapsal do historie jako objevitel jistého pouštního zámečku Amra, který se později dostal na seznam světového dědictví Unesco. Jedinečnost této stavby spočívala v její výzdobě figurálními freskami. Byla to jediná ukázka zobrazování člověka v islámském umění. Kromě Amry Musil popsal a prozkoumal množství arabských i antických staveb, nacházejících se na území Izraele, Libanonu, Sýrie, Jordánska, Iráku či Egypta. Téma tedy dokonale korespondovalo se studovaným oborem a mou zálibou v dějinách umění a historii obecně. Postupně ve mně narůstalo nadšení, a proto jsem si vypůjčila několik knih. Jednu z nich o objevení Amry sepsal formou příběhu sám Musil. Samozřejmě jsem zpočátku váhala, protože téma vyžadovalo řádné prostudování, se kterým jsem musela začít hned. Také mě odrazoval fakt, že nemám s komiksem dostatek zkušeností. Dosud jsem totiž pracovala jen na jednom poměrně krátkém příběhu. Přesto všechno jsem se rozhodla, že do toho půjdu.

O komiks, jako formu výtvarného projevu, jsem se nikdy příliš nezajímala. Přiznám se, že ještě před rokem jsem o tomto médiu v podstatě nic nevěděla. Když nám byla zadána práce v rámci projektu Plzeňští vědci, vnímala jsem negativně, že budu muset na takovém úkolu pracovat. Časem mě ale práce začala bavit a dnes už na komiks pohlížím zcela jinak. Je to velice rozšířený typ literatury. Má neuvěřitelnou výhodu v tom, že je vizuálně zábavný. Bývá oblíbený dokonce mezi lidmi, kteří neradi čtou. Když je komiks naučný a popisuje například nějaký pracovní proces, může jej čtenáři ukázat i graficky. Komiks má tedy velikou moc a nabízí množství způsobů uměleckého vyjádření.

3 CÍL PRÁCE

Když jsem viděla krátkou reportáž o ThDr. Aloisu Musilovi, došlo mi, že navzdory tomu, co dokázal, je téměř zapomenut. Vždyť ani já, která bydlím nedaleko Rychtářova, jsem o něm nikdy předtím neslyšela. Proto je částečně mým cílem přispět k tomu, aby se lidem tento neobyčejný člověk připomněl. Jedním z důvodů je to, že byl na svůj český původ hrdý a českému národu za svého života velmi prospěl.

Jakmile jsem se definitivně rozhodla pro komiks o Aloisu Musilovi, začala jsem se na samotný proces práce těšit. Téma mě velice zaujalo a bavily mě tajuplné příběhy z Orientu. Obzvláště zábavné byly absurdní příhody s beduíny. Tím jsem splnila svůj cíl - aby mi téma „sedlo“- to pro mě bylo nejdůležitější.

Jako autor bych chtěla být se svou prací spokojená. Až se s odstupem času na své dílo podívám, chci mít dojem, že je měsíční studium podkladů dostatečně reflektováno v textovém obsahu komiksu. Že nezahluje informacemi, ale ani nedochází k žádným nejasnostem. Také obrazový doprovod by měl být plynulý. V procesu tvorby jsem usilovala o to, aby mě práce těšila a neznamenal pro mě jen povinnost. Myslím si, že by se negativní přístup určitě odrazil na kvalitě díla. Samozřejmě je pro mě důležité, aby práci shledalo kvalitní i moje okolí, jak z odborných kruhů, tak mezi laiky.

Dalším cílem, který jsem si stanovila rozhodnutím pro toto téma, je obecně se zdokonalit. Velká výhoda komiksu spočívá v tom, že se při tvorbě rozvíjí představivost autora. Pokud neexistuje žádná vizuální předloha, člověk si scénu musí vytvořit v hlavě. Byla to pro mě trochu výzva, protože je to můj druhý komiks a první rozsáhlejší dílo. Tento úkol vyžaduje koncept, schopnost rozvrhnout si čas a odhadnout své tempo. Také je těžké předvídat, kolik času zabere nastudování materiálů a následné sestavení scénáře. Zjistila jsem, že mi nikdy žádný časový plán nevyšel, a tak jsem byla ráda, že jsem myslela na rezervu. Je to tedy cesta k tomu, aby se člověk dozvěděl víc o svých možnostech, silných a slabých stránkách při pracovním procesu.

4 PROCES PŘÍPRAVY

Moje příprava představovala převážně shromažďování a studování materiálů a probíhala následovně. Poté, co jsem si vybrala téma, jsem vyhledala co nejvíce článků a informací na internetu. Nejdříve jsem si vytvořila ucelenou představu o životě a díle Aloise Musila a vypracovala jsem krátký „referát“, který jsem poté použila při prezentaci tématu mé vedoucí bakalářské práce. Vypůjčila jsem si knihy, zabývající se osobností Aloise Musila. O publikace na toto téma sice nebyla nouze, ale text byl většinou německy. Našla jsem pouze tři svazky v českém jazyce.

První kniha, kterou jsem si přečetla, byla spíše osobního rázu. Napsala ji neteř Aloise Musila, která k němu měla velice vřelý vztah a stejně jako on byla nábožensky založena. Samozřejmě nechybí vyprávění o objevení Amry a biografické údaje. Autorka se však na prvním místě zabývá tím, jaký byl její strýček člověk. Často cituje z dopisů, které jí pravidelně posílal. Nepopírám sice, že čtení této knihy bylo přínosné, ale na vytvoření uceleného příběhu jsem potřebovala fakta.

Druhou knihu jsem si vybrala mezi dobrodružnými příběhy o výpravách v Orientu, které Alois Musil napsal pro mládež. Tajemná Amra byla nejen o objevení zámku, ale hlavně o beduínech. Autor často převypravuje jejich životní příběhy a problémy, se kterými se mu svěřovali. Nejzajímavější byly situace, kdy se střetávala mentalita odlišných kultur. Tento materiál byl podle mě nesmírně přínosný pro oživení komiksu, doplnění konkrétních situací při komunikaci s beduíny.

Nejvýznamnější pomoc jsem našla v knize od Oldřicha Klobase - Alois Musil, zvaný Músa ar Rueili. Je sepsána objektivně, chronologicky a často Musila cituje. Protože jsem tolik informací nedokázala udržet v hlavě a pak je při tvorbě komiksu efektivně použít, dělala jsem si při čtení poznámky. Vypsala jsem si, čím se určité části knihy zhruba zabývají a na kterých stranách jsou nosné informace. Potom jsem si vždy mohla znovu přečíst, nebo opsat potřebný text bez zdlouhavého hledání.

5 PROCES TVORBY

Nejdříve jsem si musela rozmyslet zaměření – čím se komiks bude zabývat v první řadě. Původně jsem chtěla zpracovat celý Musilův život. Výsledkem však byla neucelená změť událostí a informací. Nakonec jsem se rozhodla, že hlavním tématem příběhu bude objevení Amry a o ostatních událostech a úspěších se jen zmíním.

První krok bylo načrtnutí šestnácti zmenšených dvoustran. Rozvrhla jsem si celý komiks na jednotlivé části a vepsala jsem si k nim poznámky ohledně děje. Následoval pokus o grafické rozvržení scénáře. Zkusila jsem si několik stran komiksu naskicovat ve velikosti 1:1, ale tento způsob nebyl příliš efektivní a zabíral moc času. Proto jsem nakonec jako předlohu pro definitivní komiks zvolila zmenšenou maketu ve formátu A6. Do ní jsem si jednotlivé strany prokreslila poměrně konkrétně. Po konzultaci zbývalo jen vepsat poznámky o případných úpravách.

Text bylo nutné vymyslet předtím, než jsem začala kreslit originály. Potřebovala jsem mít přibližnou představu o poměru textových bublin k obrázkům. Proto jsem si nascanovala zmenšenou maketu, která mi sloužila jako předloha, a vložila jsem ji do InDesignu. V programu jsem si do makety vepsala text podle přibližného scénáře, který jsem si vytvořila k první maketě. Podle velikosti prostoru zabraného textem jsem přizpůsobovala velikost obrázků.

První originály jsem nakreslila na formát A4, tedy v poměru 1:1 k definitivnímu komiksu. Tento postup se ale nakonec ukázal jako nevhodný. Jakmile jsem se dostala ke stranám, které jsou rozvrženy na menší okna, zvolenou technikou se mi špatně prokreslovaly detaily. Byla jsem přesvědčena, že se tato technika k žánru komiksu hodí, a proto jsem raději změnila formát na A3.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Chtěla jsem, aby se zvolená technika kresby co nejvíce hodila k tématu. Hned zpočátku jsem si říkala, že by bylo dobré, aby kresby co nejvíce korespondovaly s atmosférou pouště. Jako nejvhodnější technika mi připadala rudka, protože dokáže vytvořit písčité struktury a má zemitou bravu. Původně jsem zamýšlela nakreslit komiks jen v různých odstínech rudky, nakonec jsem však začala používat akvarel a skončila jsem u poměrně rozmanité barevnosti. Díky práci na dvou komiksech, které jsem dosud vytvořila, jsem se o sobě více dozvěděla. Vždy jsem byla přesvědčená, že neinklinuji k barvám, ale spíše se zaměřuji na monochromní pojetí kresby. Nakonec se ale ukázalo, že se vždy k barevnému provedení dopracuji a také mě víc baví.

Když jsem si originály ofotila, upravila jsem je v Adobe Photoshopu CS5. Rozlišení jsem nastavila na 300 dpi. Následně jsem si v InDesignu 2.0 vytvořila čtyřicetistránkový dokument, umístila jsem do něj definitivní obrázky a fontem calibri light vysázela text. Vzhledem k tomu, že je kresba v kombinaci s akvarelem poměrně jemná, bála jsem se, že ji špatnou volbou písma příliš potlačím. Po konzultaci s odborníkem na typografii jsem se rozhodla pro toto bezpatkové písmo. Je dobře čitelné a nepřebíjí kresbu.

Výsledný komiks má formát A4. Obálka je vytištěna na lesklý křídový papír s gramáží 300 g/m². Pro samotný příběh jsem zvolila nažloutlý papír (barva Chamois) s raženou strukturou textilu. V tomto případě je gramáž 180 g/m². Vše jsem nechala svázat do vazby typu V2.

7 POPIS DÍLA

Obálce dominuje motiv zátiší, které v sobě spojuje atributy Musilova dvojího života. Na jedné straně to byl vážený vysokoškolský profesor a na straně druhé beduínský náčelník.

Předsádku tvoří mapa Arabie Peterejské z knihy, na níž se Alois Musil podílel. Má zastupovat Musilovu rozsáhlou práci v oblasti kartografie. Považuji to za důležitou součást jeho životního díla, a protože jsem ve své práci nemohla obsáhnout všechny objekty jeho zájmu, promítla jsem alespoň kartografii na předsádku.

Příběh začíná dvěma celostránkovými ilustracemi. První obraz zachycuje ulici v Londýně, kde před kavárnou vedle hydrantu postává pošťák a prodává kolemjdoucím noviny. V prvním plánu někdo čte The Times. Hlavní zprávou je tragická událost, při které zemřel anglický cestovatel Edward Henry Palmer. Tento člověk byl velmi zkušený v otázkách Orientu a arabského národa, přesto padl do léčky a byl zabit beduíny. Chtěla jsem tímto obrazem hned na začátku příběhu demonstrovat, jak je přežívání v Orientu nebezpečné a jak tragicky dopadl jeden z mála Musilových předchůdců. Děj druhého obrazu se má odehrávat přibližně ve stejnou dobu jako ten první. Představuje hlavní postavu komiksu v době, kdy ještě o svém budoucím zaměření neměl ani ponětí a užíval si léta mladistvé nerozvážnosti.

Musilovy rodiče však trápí dluhy a on se snaží najít způsob, jak by jim mohl ulehčit a vydělat si na vlastní živobytí. Rozhodne se tedy studovat na teologické fakultě v Olomouci a stát se knězem. Jeho studium jsem věnovala dvě strany. První strana se zabývá tím, jak si Musil našel své budoucí zaměření a jak prožíval náročný průběh studií. Následuje promoce a už už se zvědavý mladík chystá na první cestu do Orientu. Snažila jsem se, aby bylo vždy jasné, kde se nacházíme. Proto když se v komiksu změní místo konání děje, uvádím stránku scenerií z daného místa a popřípadě doplním orientační mapu.

Po odjezdu do Orientu následuje část komiksu, kdy Musil studuje na církevní univerzitě v Jeruzalémě. Z této školy je poměrně zklamaný, hlavně kvůli nedostatečné kvalifikaci vyučujících. Počítá s tím, že v jejich řadách nalezne pomoc s překladem starých biblických textů. Bohužel „odborníci“ na hebrejštinu neumí hebrejsky. Jakmile Musil zjistí, že se na profesory nemůže spolehnout, téměř okamžitě začíná se samostudiem. Snaží se komunikovat s lidmi, aby se co nejrychleji naučil arabskému jazyku. Později přestoupí na druhou univerzitu do Bejrútu. Zde pouze poukazují na Musilův problém s nedostatkem finančních prostředků, který mu pomohou vyřešit jeho noví kolegové.

Za touto pasáží nastává dynamičtější část komiksu, kdy hlavní hrdina pobývá v poušti. Poprvé se dozvídá o Amře a chce se do ní vydat. Nedostatek zkušeností a nespolehlivý průvodce ho však přivedou přímo do spárů beduínského kmene Beni Sachr. Svázaný a nahý musí čekat celý den bez jídla a pití na to, jak o něm bude rozhodnuto. Zpočátku mu jde o život, ale zachrání ho jeho lékařské schopnosti. Když dorazí náčelník kmene, Musil si všimne, že mu po krku stéká krev a hnis. Dovolí si promluvit a nabídne mu pomoc. Náčelník mu nejdřív nevěří, ale nakonec jej Musil přesvědčí, aby se nechal ošetřit. Je to sice lehké zranění, ale muž trpí velkými bolestmi. Léčebné postupy beduíňů jsou totiž neúčinné, až škodlivé. Každé zranění obalují ve velbloudí srsti namočené do velbloudí moči, popřípadě různými způsoby zařikávají a spoléhají na pomoc Alláha. Proto jen fakt, že s sebou Musil vozí lékárníčku a dokáže vyčistit ránu, mu zajistí důvěru domorodců a stane se váženým členem kmene. Dlouho se snažil přesvědčit beduíny, aby ho přivedli k Amře. Přestože z ní měli strach, nakonec k ní Musila dovedli při jedné válečné výpravě. Cestou mu vyprávěli o pozemských duších, přebývajících uvnitř Amry. *„Nebeské i pozemské duchy stvořil Alláh. Nás, syny Adamovy, lze vidět, kdežto duchové jsou neviditelní. Mohou projít každou zdí a urazí za chvíli cestu, kterou dobrý jezdec nevykoná ani za měsíc. Je možné, že nějaký duch jde s námi nebo se nad námi vznáší, poslouchá nás a běda, kdybych pronesl slovo, které by ho popudilo!“*¹

¹A. Musil: Tajemná Amra, KATOS CZ s.r.o. Kojetín, 2003, 86

Uprostřed komiksu věnují dvě strany obrázkům, které popisují, jak vypadá Amra a některé figurální fresky uvnitř. Dvoustrana je doplněna textem, který upřesňuje, kde se Amra nachází a jakou má historii. Beduíni se odváží vstoupit do zámku. Obrázky lidí a zvířat vidí poprvé v životě a reagují na ně velmi netradičně. Chovají se jako malé děti a na všechno sahají. Náhle však musí všichni ze zámku uprchnout kvůli nepřátelskému nájezdu. Při této příležitosti Musil ztrácí svůj jediný fotografický důkaz o figurálních malbách v Amře. Pokračuji dvoustrannou ilustrací, která zachycuje Musila a jeho druhy při odpočinku v pustině na cestě zpět do tábora Beni Sachr. Tento výjev jsem do komiksu zařadila, abych ukázala na kočovný životní styl beduínů. Často několik týdnů v kuse cestovali pouští. Alois Musil jako jeden z nich neměl žádné výhody. Spal pod širým nebem schoulený vedle velblouda a k jídlu byl nejčastěji chleba pečený ve velbloudím trusu.

Po návratu z nájezdu se hrdina komiksu začne připravovat na cestu domů. Je trochu zklamaný, že ztratil některé ze svých studijních materiálů a že nemohl v zámku pobýt déle. Ještě stihne ošetřit rány svým přátelům, kteří byli během výpravy raněni a vydává se do Jaffy a přes Středozemní moře zpět do Evropy.

Když s tímto objevem přišel do Vídně mezi odborníky na Orient a arabskou literaturu, nikdo mu pro nedostatek důkazů nevěřil. Bylo totiž obecně známo, že zobrazování je ve světě islámu zakázáno. Dokonce ani žádná literatura, která kdy byla v celé historii o Orientu sepsána a zachována, se ani slovem nezmiňuje o existenci figurálních maleb v arabském umění. Musil chtěl za každou cenu dokázat, že není žádný lhář a že Amra skutečně existuje. Proto se rozhodl vydat do Orientu znovu.

Na dalších dvou stranách je takové intermezzo v podobě odpočinku doma na statku v Rychtářově. Tuto část nelze opomenout, protože své rodině celý život pomáhal a zemědělství bylo jeho koníčkem až do smrti. Po žních se loučí s rodinou a vrací se do Jordánska.

Když dorazil do Madaby, úředníci turecké vlády jej neustále kontrolovali. Nelíbilo se jim, že se bratříčkuje s domorodými kmeny. Musel tedy odeslat do pouště zprávu, aby se s ním přátelé tajně sešli za městem. Válečníci z Beni Sachr dodrželi svůj slib a opět ho doprovodili do Amry. Starali se o jeho potřeby během času, který on věnoval usilovné práci na focení, zapisování poznatků, měření a zakreslování rozměrů zámku. Musil sice nedal na své beduíny dopustit, někdy mu však jejich pověrčivost a způsob myšlení řádně komplikovali práci. Tentokrát vše úspěšně dokončí a vrací se se studijním materiálem do Rakouska.

Jakmile ve Vídni předložil nezvratné důkazy o existenci Amry, vzbudil ve světě senzaci. O velkém objevu pouštního zámku se psalo v novinách po celém světě. Všichni odborníci, kteří jej měli za podvodníka, se s úžasem snažili zjistit co nejvíce informací. Chtěli napravit své mezery ve znalostech a vznikl obrovský zájem o vytvoření podrobné publikace o této raritě. Sotva se cestovatel vrátil domů, už mu kolegové začali plánovat další výpravu do arabské pouště v Jordánsku. Úkolem bylo získat co nejpodrobnější informace a materiály. S tím rozdílem, že už si s finanční podporou nemusel dělat starosti a mohl si tentokrát pořídit prvotřídní pracovní nástroje. Dosud se mu všichni jen vysmívali a nikdo jej nebral vážně, najednou se z něj stal světově uznávaný odborník. Tímto končí hlavní část komiksu věnovaná objevu Amry.

Dále ve zkratce popisují zbytek života Aloise Musila jako slavného arabisty. První strana se zabývá jeho životem v Evropě, hlavně vztahy s císařskou rodinou a později s představiteli československé inteligence.

Druhá strana obsahuje seznam všech jeho výprav do Orientu s krátkými poznámkami uvádějícími, čeho se každá výprava týkala. Vše je doplněno mapou, na níž jsou vyznačeny významné stavby, které profesor Musil navštívil a popsal. Jednou z vášní tohoto cestovatele byla historie, proto jsem třetí stranu věnovala třem nejznámějším starověkým místům, které tento vědec prozkoumal - Palmýra, Resáfa a Dura Europos.

Poslední část příběhu má osobnější ráz. Vztahuje se k Musilově neteři Zitě. Mým cílem bylo nastínit jeho vztah k ní. Nacházíme se v době nacistické okupace, kdy Zitu zatýká Gestapo a Musil ji zachraňuje před popravou. Komiks pokračuje odpočinkem v Otrybech u Českého Šternberka. Zde dokončuje své knihy a věnuje se svým koníčkům. Umírá 12. Dubna 1944, Zita je s ním v posledních chvílích. Komiks uzavírám tím, jak po Sametové revoluci lidé začali reagovat na odkaz tohoto vědce. V muzeu Vyškovska vznikla stálá expozice věnovaná Aloisu Musilovi a v roce 1993 se na jeho počest vydala do Jordánska česká expedice Amra.

7.1 ALOIS MUSIL JAKO MÚSA AR RUEILI

Ráda bych ve své teoretické práci vymezila prostor hlavnímu zájmu ThDr. Aloise Musila. Tím je starozákonní biblistika a zrod monoteismu. Byl to hlavní důvod, proč se tolik zajímal o beduínské kmeny. Věřil totiž, že jsou to potomci biblických semitských národů, a protože si zachovali stejný životní styl, budou zde zachovány i tradice a náboženské smýšlení. Pro své bádání si vybral největší beduínský kmen Rualů. Zkoumal obecně národopis těchto lidí, ale nejvíce ho zajímalo, jak vnímají svého jediného boha Alláha. Zjistil, že o něm neradi hovoří, dokonce ani jeho nejbližší přátelé mu toho mnoho nesdělili. Jak sám Musil řekl, mohl vyzvídat jen za vhodných okolností a těch bylo málo. To, že kočovné kmeny ke své víře nepotřebují žádnou instituci, jakou je církev, mi bylo velice sympatické.

„Kočovníci nemají ani posvátných míst, ani obrazů, ani kněží, ba ani bohoslužebných obřadů. Svým náboženstvím se velice podobají biblickým patriarchům. Za přátelského rozhovoru se svým bratrem Núrim, knížetem Rualů, jsem se ptal: „Jak to, Núri, že nemáte míst posvěcených službě Alláhově?“ „Vždyť jich, Múso, ani mítí nemůžeme. V témže kraji pravidelně táboříme po pěti letech. Co bychom měli z posvátného místa, vybudovaného v takovém kraji? Což není Alláh přítomen v každém místě?“ „Nemáte obraz, nebo předmět, který vám znázorňuje Boha?“ „Proč bychom si vybírali jediný předmět, aby nám připomínal Boha, stvořitele všech předmětů?“ „Nemáte prostředníků mezi sebou a Bohem?“ „Bůh je můj otec, já jsem jeho syn. Je potřeba prostředníka mezi otcem a synem?““²

Beduíni nemají ani pohřebiště, která jsou pro věřící v Evropě běžná. Vše je v souladu s jejich kočovným životem. Mrtvé pohřbívají na místě, kde zemřou, a protože se tam vrací po mnoha letech, nebudují náhrobky, aby hroby nepřátelé nenašli a nezneuctili. Čtení těchto poznatků mě velice zaujalo. Přestože nejsem příliš nakloněna žádnému náboženství, takový přístup, kdy je víra pouze záležitostí lidského nitra, mi je daleko bližší.

²O. Klobas: Alois Musil zvaný Músa ar Rueili, Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., Brno, 2003, 5

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Je poměrně těžké říci, jaký přínos pro obor znamená práce člověka, který má zatím jen málo zkušeností. Rozhodně si ale myslím, že žánr mé práce může mít určitý přínos. Vzhledem k tomu, že je dnes čím dál méně dětí ochotno číst knihy, naučná literatura, zpracovaná zábavnou formou, má velkou hodnotu. Při dnešním zahlcení nejrůznějšími médii se děti a mladí lidé ke knize ani nedostanou. Tímto způsobem je možné mladé čtenáře snáze zaujmout. Mohou tak najít zálibení i ve vědeckých tématech a sami se dopracovat k hlubšímu studiu. Existuje spousta zajímavých a významných osobností, historických událostí, či oblastí vědy, které nejsou obecně známé. Proto si myslím, že je velmi přínosné, když si někdo dá práci a prostuduje důkladně určité téma a účinně jej zjednoduší a převede do snadno pochopitelné podoby. Pevně doufám, že se mi všechna tato kritéria podařilo splnit a že jsem dostatečně posvětila na tak nesmírně zajímavého, všestranného, a přesto téměř neznámého Čecha, jakým byl Alois Musil.

9 SILNÉ STRÁNKY

Myslím, že silná stránka komiksu spočívá v tom, že jsem rozsáhlý životní příběh Aloise Musila zjednodušila a zároveň jsem neopomenula žádnou důležitou událost. Snažila jsem se využít vlastního vyprávění tohoto cestovatele a obohatit komiks o konkrétní příhody, které ho v Orientu potkaly. Také jsem jako hlavní motiv použila objevení Amry, které mu zajistilo světový věhlas. Čtenář se může dozvědět nejrůznější zajímavosti o jiné kultuře. Mě osobně tento příběh velice obohatil. Doufám tedy, že jsem splnila svůj cíl, aby komiks obsahoval dostatek informací a byl zároveň zábavný. Záměrně jsem zvolila bohatší barevnost, protože si myslím, že tato forma lépe udrží pozornost čtenáře. Samozřejmě by měl autor umět se soudností zhodnotit své dílo. Domnívám se však, že na otázku, jaké jsou silné a slabé stránky mé práce, objektivněji odpoví někdo jiný.

10 SLABÉ STRÁNKY

Život Aloise Musila byl nesmírně bohatý a dílo rozsáhlé, proto jsem nemohla věnovat dostatečnou pozornost všem jeho významným činům. Abych obsáhla veškeré zajímavosti o tomto orientalistovi, musela bych vytvořit velkou komiksovou knihu, na kterou by bylo třeba mnohem více času. Proto bylo poměrně těžké rozvrhnout tak velké téma na tak malý počet stránek. Přestože jsem se snažila, aby na sebe vše plynule navazovalo, je možné, že při čtení komiksu někým nezasvěceným, budou vznikat nejasnosti. Já, jako tvůrce, se v příběhu orientuji snadno a nedokáži se vcítit do člověka, který vše čte poprvé. Také to, že je komiks členěn na poměrně velká okna, se může zdát na úkor příběhu. Já jsem však tuto formu volila záměrně. Abych ji zachovala, raději jsem zvýšila počet stran z původně zamýšlených třiceti dvou na třicet sedm. I když může být tento přístup považován za nesprávný, já jsem jej shledala přehledným a pro mě vyhovujícím.

Seznam použitých zdrojů

a) Knižní a periodická literatura

1. BESTA, P. Vědci rozluštili záhadu pouštního města Palmýra.
In Akta history revue, 2012, č. 6, s. 34 - 35.
2. CRÉCY, Nicolas de. Doba ledová. Praha: Meander, 2008. ISBN 80-86283-64-7.
3. DELISLE, G. Šen-Čen cestovní deník z Číny. Praha: BB/art, 2009. ISBN 978-80-7381-543-1.
4. KLOBAS, Oldřich. Alois Musil zvaný Músa ar Rueili. Brno: Cerm, 2003. ISBN 80-7204-275-0.
5. MCCLOUD, Scott. Jak rozumět komiksu. Praha: BB/art, 2008. ISBN 978-80-7381-419-9.
6. MUSILOVÁ-ŠTELCLOVÁ, Zita. Pravda plodí nenávist. Kojetín: RNDr. Rudolf Kalovský - Katos, 2002. ISBN 80-86247-64-3.
7. MUSIL, Alois. Tajemná Amra. Kojetín: KATOS CZ s.r.o., 2003. ISBN 80-86247-72-4.
8. PEDROSA, C. Tři stíny. Praha: Sýpka, 2010. ISBN 978-80-904234-4-2.
9. UDERZO, A., GOSCINNY R. Jak Obelix spadl do druidova kotle, když byl malý. 1. vyd. Praha: Egmont ČR, 2009. ISBN 978-80-252-1227-1.
10. UDERZO, A. Asterixova Odyssea. Praha: Egmont ČR, 2006. ISBN 80-252-0293-3.

b) Internetové zdroje

1. BAŘINKA, J. Cesta do Amry. Dokumentární cyklus České televize: Zapomenuté výpravy, 2005. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1181662874-zapomenute-vypravy/405235100221004-cesta-do-amry/>, vyhledáno 10. 9. 2012
2. Digitální galerie. Jeruzalém, Bejrút, Damašek, Bagdád v letech 1900 - 1933. Dostupné z <http://www.flickr.com/photos/39411748@N06/6024890599/in/photostream>, vyhledáno 2. 12. 2012
3. http://cs.wikipedia.org/wiki/Alois_Musil, vyhledáno 10. 9. 2012
4. NYPL Digitální galerie. Kusejr Amra. Dostupné z: http://digitalgallery.nypl.org/nypldigital/dgkeysearchdetail.cfm?trg=1&strucID=341737&imageID=52009&total=45&num=0&parent_id=341401&s=¬word=&d=&c=&f=&k=1&sScope=&sLevel=&sLabel=&lword=&lfield=&sort=&imgs=20&pos=1&snum=&e=w, vyhledáno 13. 11. 2012
5. Síň Aloise Musila. Dostupné z: <http://www.muzeum-vyskovska.cz/>, vyhledáno 13. 11. 2012

RESUMÉ

I have been interested in the personality of Alois Musil from the very beginning. The story about his life seemed very mysterious to me. Despite this, I didn't choose him as a topic for my bachelor degree project at first. I borrowed a short book about his life just to learn a little bit more about him. I really hesitated whether or not I should choose such a complicated subject for the most important work for my study. Now, I'm glad I made this choice, because I've enjoyed working on my project a lot.

Alois Musil was a theologian, orientalist and explorer, who devoted his life to scientific work. Reading about all of his voyages to Levant really broadened my horizons and entertained me at the same time. My comic book is focused on Musil's most important success, which is the discovery of the deserted castle, Amra. The foundation of Amra dates back to the eighth century. It's uniqueness reposes on figural frescos inside the building.

The discovery of Amra is the main motive of my comic book. The most important part of the scenario is about Musil's first stay in Levant. Along with the Bedouin tribe, Beni Sachr, he travelled across the Middle East for three years and finally discovered Amra. When he returned to Vienna, none of his colleagues at the university believed that this deserted castle exists. The reason was that everyone knew about prohibition of depicting human being in Islamic culture. They were convinced no one would dare to disobey this prohibition. The problem was that Musil couldn't prove anything because all the evidence like photographs and sketches were stolen from him by enemy Bedouin tribes. Therefore, he returned to Jordan and brought photographs of Amra. When he gave them this proof, he became very famous and travelled to the Middle East several more times.

The aim of my work was to point out this admirable personality which has been forgotten. I also wanted to create my own comic book on a subject that really interests me. The technique I chose is a riddle combined with watercolour. I think this captures the atmosphere of the Arabian Desert quite well. I hope I will achieve my aim to interest readers of any age and that they will enjoy the story of Alois Musil as much as I do.

Seznam příloh:

Příloha 1

Ukázka komiksu na téma plzeňští vědci - Jaroslav Skála

Příloha 2

Inspirační zdroj - fresky z pouštního zámku Amra

Příloha 3

Inspirační zdroj - Muzeum Vyškovska, síň Aloise Musila

Příloha 4a

První rozvržení komiksu, příprava scénáře

Příloha 4b

První rozvržení komiksu, příprava scénáře

Příloha 5

Skici ve zmenšené maketě

Příloha 6

Pokusy s technikou

Příloha 7

Pokusy s technikou - portrét hlavní postavy

Příloha 8

Dvě doustrany výsledného komiksu

Příloha 9

Obálka a předsádka výsledného komiksu

Příloha 10

Vlastní komiks svázaný

Příloha 11

CD s nahranou teoretickou i uměleckou prací

Příloha 1

Ukázka komiksu na téma plzenští vědci - Jaroslav Skála

Matka po celou dobu svého působení na protialkoholním oddělení důsledně abstinovala. Po jednom večírku na klinice, kdy byl z dechu pana doktora výrazně cítit alkohol a kdy jej na to Matka upozornila, se Skála rozhodl k abstinenci.

1. záchytná stanice na světě:

V Apolináři se začaly vést diskuze na téma jednorázové intoxikace, která je doprovázena situacemi, kdy je opilec nebezpečný sobě a svému okolí. Začala tedy postupně krystalizovat myšlenka na vytvoření jakési instituce, která by důsledky chování opilých výtržníků zmírnila. Tak vznikla **1. záchytná stanice na světě**. Brzy se podobné stanice rozšířily po celém světě. Populární byly zejména v Americe, kde je Skála přezdíván "Father of Detox".

Na záchytnce vedle personálu měli služby také pacienti z Apolináře. Byla to důležitá a účinná složka terapie, kdy pacient prožíval intoxikace těch druhých, poté co už byl sám střízlivý.

foto: vlastní

Příloha 2

Inspirační zdroj - Fresky z pouštního zámku Amra

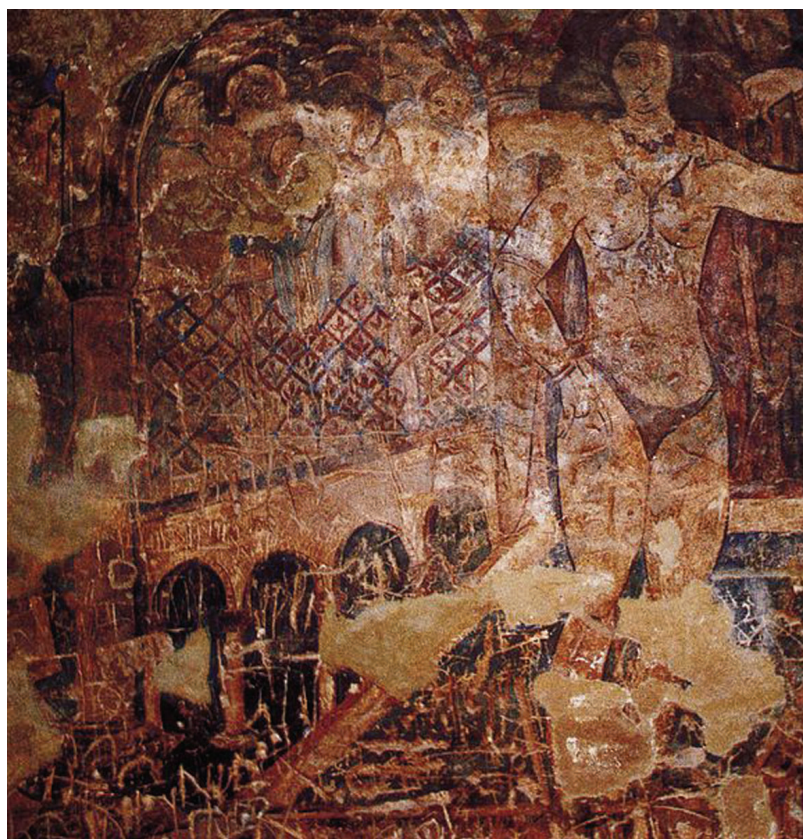

foto: <http://www.metmuseum.org/exhibitions/listings/2012/byzantium-and-islam/blog/where-in-the-world/posts/qusayr-amra>

Příloha 3

Inspirační zdroj - Muzeum Vyškovska, síň Aloise Musila

Orientální nábytek z vily Músa

Sedlo na velblouda

Alois Musil v roce 1914

foto: <http://www.muzeum-vyskovska.cz/expozice/alois-musil/>

Příloha 4a

První rozvržení komiksu, příprava scénáře

propojit v příběhu -> ad se o Palomarem
 ještě něco smysluplně
 (bude třeba mu to věnovat, když máme
 něco o programu

insceno, jak to 16-17 - parádek
 motivuje, ale, ab to
 mělo vte - aby to nezdálo se, jak to je smutné

JA ANI NIKD
 MOŽET NA
 TE OUBHODU...
 TO JE JEJINÍ
 ČASOŠ DAK
 MOŽET JAKO
 ČASOŠ V NOSTE...
 TA JIHOVĚSTUHY

NE ČLENĚNÍ
 DAKO SKALA

Časová osa je sít
 zjednotit se straně, tedy je
 postupně

VŠECHNY MÁŠ
 V JISTOTĚ
 NA ČASOŠ K
 NOSTOŠ ANI NOSTOŠ
 DAKOŠ ANI NOSTOŠ
 V ČASOŠ ANI NOSTOŠ
 ANI NOSTOŠ ANI NOSTOŠ
 ANI NOSTOŠ ANI NOSTOŠ

Časová osa je sít
 zjednotit se straně, tedy je
 postupně

VŠECHNY MÁŠ
 V JISTOTĚ
 NA ČASOŠ K
 NOSTOŠ ANI NOSTOŠ
 DAKOŠ ANI NOSTOŠ
 V ČASOŠ ANI NOSTOŠ
 ANI NOSTOŠ ANI NOSTOŠ
 ANI NOSTOŠ ANI NOSTOŠ

VIČE OČENĚNÍ -> jak sleduje - pochopit by animace

foto: vlastní

Příloha 4b

První rozvržení komiksu, příprava scénáře

The image shows a hand-drawn comic script layout on a single sheet of paper. It is organized into three main horizontal sections, each containing a grid of panels and handwritten notes in Czech.

Top Section:

- Left Panel:** A 3x2 grid of panels showing characters in a room. Handwritten notes include: "Tady je domov, největší", "Všechno vám ukážu", "Když jsem byl malý", "Měl jsem kamarády", "A teď jsem tu sám", "Všechno vám ukážu", "Když jsem byl malý", "Měl jsem kamarády", "A teď jsem tu sám".
- Middle Panel:** A single large panel showing a character sitting at a desk with a computer. Handwritten notes include: "VĚDOUŠEŠ JEDEN", "Když jsem byl malý", "Měl jsem kamarády", "A teď jsem tu sám".
- Right Panel:** A large block of handwritten notes: "je to domov, největší", "má, ať štěstí je, co je", "příběh v Anglii a Evropské", "→ na spolupráce do", "Psycholog - dlouhodobá", "občasně s m. rodině".

Middle Section:

- Left Panel:** A 3x2 grid of panels showing characters in a room. Handwritten notes include: "Tady je domov, největší", "Všechno vám ukážu", "Když jsem byl malý", "Měl jsem kamarády", "A teď jsem tu sám".
- Middle Panel:** A single large panel showing a character sitting at a desk with a computer. Handwritten notes include: "VĚDOUŠEŠ JEDEN", "Když jsem byl malý", "Měl jsem kamarády", "A teď jsem tu sám".
- Right Panel:** A large block of handwritten notes: "TAKTO JEŠTE KROUVI VOZÁKŮ", "POUSTYŇI PÁNEK...", "CO KDOBYSTE SI PŘESTAL VYBÍRAT", "ZÁČEKY A DABU, MŮJ BERNIE, PAM", "JTE ZA MŮJ PŘÍKAZ UVAŽUJTE, TY", "STAROSTNOSTI", "JISTE JE VÁM ZNÁMÉ, ŽE JI VE", "STARÉM ISLÁMU BYLO PŘESNĚ", "ZABÝČENÍ ZPOROČENÍ OČEKÁ", "MĚNĚNÍM S, PŘEKUŽENÍ S", "KTS, NĚKDO DOMŮ TO TRUSTI...", "ZNÁMĚ, CO BYLÁ PŮSOV, OLEHU", "NAPĚTÍM V, JEŠTE PŘESNĚ", "K, MĚ NĚMĚ O PŘESNĚ", "CENŮMĚ, MŮJ ZMĚNĚ...", "MĚNĚNÍM DĚJINŮ DŮKAZ", "STEJNĚ SE DĚJÁ, ŽE ZAHĚRĚK AMEA", "JAK NA NARŮMĚ, ŽE VĚL NA OVE", "MĚNĚNÍM S, PŘEKUŽENÍ S", "KTS, NĚKDO DOMŮ TO TRUSTI...", "MĚNĚNÍM DĚJINŮ DŮKAZ", "STEJNĚ SE DĚJÁ, ŽE ZAHĚRĚK AMEA", "JAK NA NARŮMĚ, ŽE VĚL NA OVE", "MĚNĚNÍM S, PŘEKUŽENÍ S", "KTS, NĚKDO DOMŮ TO TRUSTI...".

Bottom Section:

- Left Panel:** A 3x2 grid of panels showing characters in a room. Handwritten notes include: "Tady je domov, největší", "Všechno vám ukážu", "Když jsem byl malý", "Měl jsem kamarády", "A teď jsem tu sám".
- Middle Panel:** A single large panel showing a character sitting at a desk with a computer. Handwritten notes include: "VĚDOUŠEŠ JEDEN", "Když jsem byl malý", "Měl jsem kamarády", "A teď jsem tu sám".
- Right Panel:** A large block of handwritten notes: "Když jsem byl malý", "Měl jsem kamarády", "A teď jsem tu sám".

At the bottom of the page, there is a handwritten note: "A JE TO V PÁSE" and a circled number "7".

foto: vlastní

Příloha 5

Skici ve zmenšené maketě

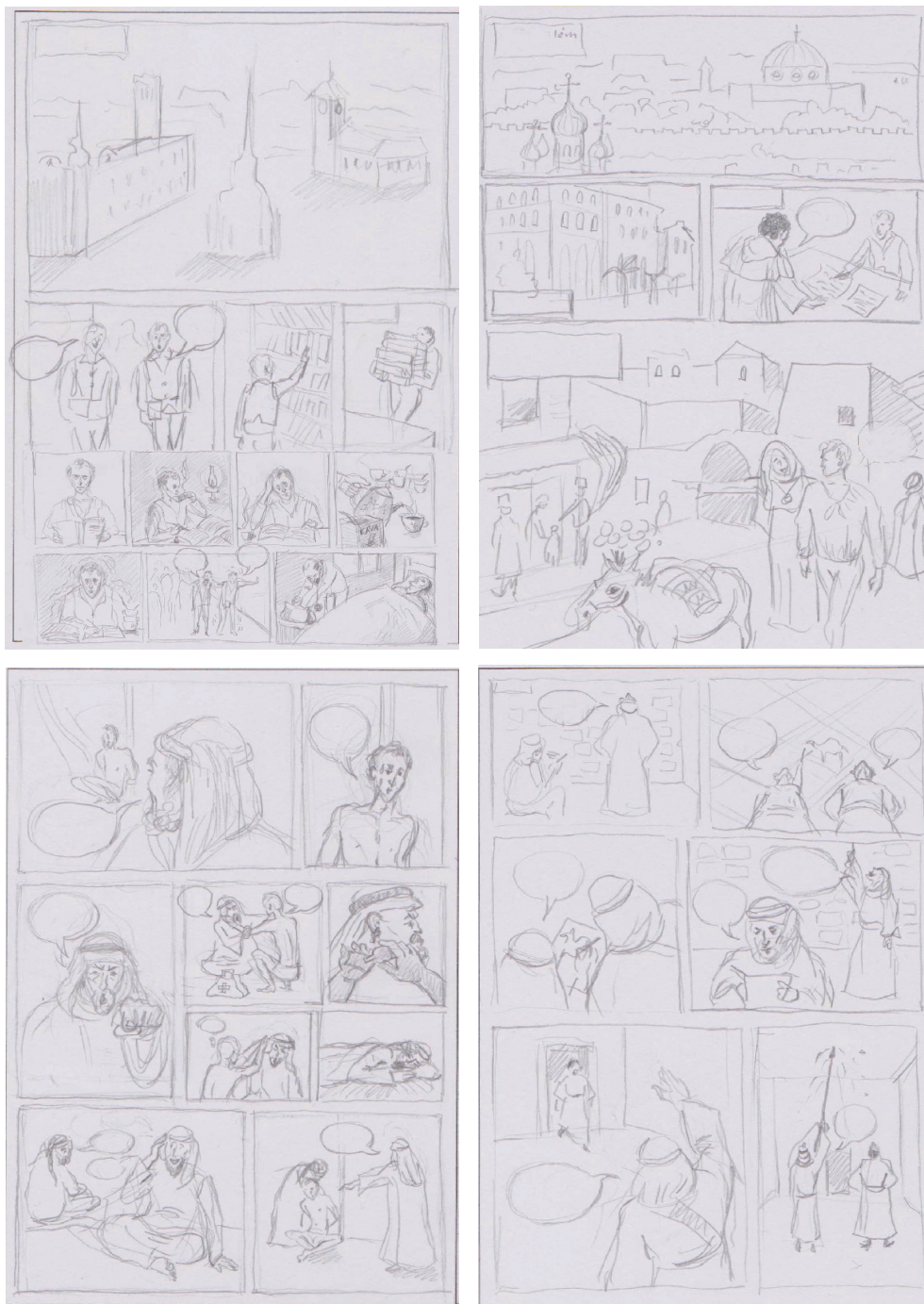

foto: vlastní

Příloha 6

Pokusy s technikou

foto: vlastní

Příloha 7

Pokusy s technikou - portrét hlavní postavy

foto: vlastní

Příloha 8

Dvě doustrany výsledného komiksu

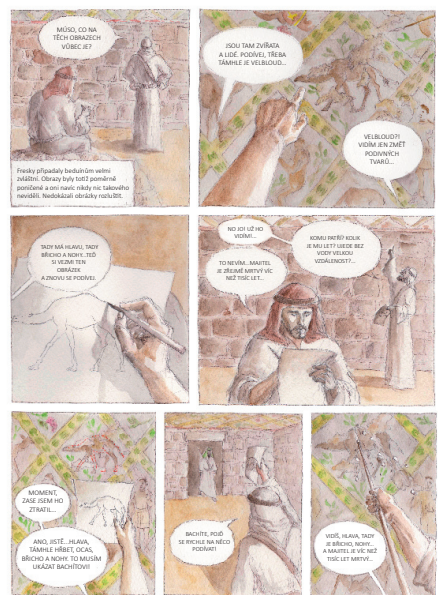
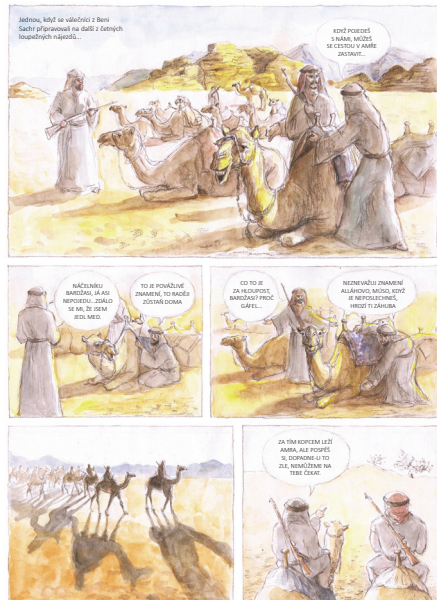

foto: vlastní

Příloha 9

Obálka a předsádka výsledného komiksu

foto: vlastní

Příloha 10

Vlastní komiks svázaný

foto: vlastní